

ELS LLIBRES MEDIEVALS DE CAL CARRÉ

ANTÒNIA CARRÉ-PONS

Editora de Cal Carré. Editorial Artesana

acarrep@uoc.edu

Fundada el 2021, Cal Carré és una editorial artesana que recupera el nom de la carnisseria familiar, activa a Terrassa des del 1956 fins al 2016. Per aquest motiu té un porquet blanc al logo que la identifica i tres colleccions amb noms ben clarificadors: «menuts», «llibrets» i «l·lom dos colors». Com diu la nostra pàgina web (<<https://calcarre.cat>>), «hem passat dels llibrets de porc als llibres amb el convenciment que l'aliment de l'ànima és tan important com el del cos».

El nostre llibre fundacional homenatja una autora que admirem. I és tota una declaració de principis de la nostra ambició editorial i de la qualitat que volem oferir al públic. Al setembre de 2021 vam publicar *Dos relats*, de Virginia i Leonard Woolf, un «menut» que és la traducció de *Two Stories* (1917), el llibre que va inaugurar la Hogarth Press woolfiana i que en català podem llegir gràcies al bon fer de Marta Pera Cucurell. Publiquem obres clàssiques d'extensió no gaire agosarada perquè el nostre objectiu és acostar-les al públic general. Escrites de vegades molts segles enrere, aquestes obres ens interpellen i són ben vigents al segle XXI.

Fins ara, al nostre catàleg hi ha Virginia i Leonard Woolf, Willa Cather, Mary Wollstonecraft, Jane Austen, George Sand, Flora Tristan, Irene Polo, Irène Némirovsky, George Eliot, Nikolai Gógol, Jesús Moncada, John Cheever, Lev Tolstoi, Fiódor Dostoievski, Stendhal, Panait Istrati, James Joyce, Anton Txékhov, Aleksandr Puixkin i set volums de clàssics medievals que són un ram de flors esponerós. Publiquem els medievals al costat d'aquests altres, barrejats en les tres colleccions, perquè els medievals són tan clàssics com els moderns i els contemporanis i es mereixen el mateix lloc d'honor. No els volem en un nínxol separat, els volem al costat dels grans noms que són reconeguts per tothom.

La Ciutat de les Dames de Cristina de Pizan va ser el primer text medieval que vam publicar, al febrer de 2022 (el número dos de la col·lecció «l·lom dos colors»). És un text protofeminista de gran rellevància i ens va semblar que era imprescindible que es pogués tornar a llegir en català. Per això, Mercè Otero Vidal va revisar a fons la traducció que n'havia fet el 1990 i que estava descatalogada des de feia massa anys. Per fer atractiu el llibre al públic actual, li vam posar aquesta faixa: «El primer NO ÉS NO de la història».

El segon volum medieval inaugura la temàtica artúrica: va ser *Galvany i el Cavaller Verd*, amb traducció i postfaci de Lola Badia, publicat al maig de 2022 i amb el número 2 de la col·lecció «llibrets». És una història deliciosa, escrita per un

autor molt destre al segle XIV i que fa anys va encisar J. R. R. Tolkien. *La mort del rei Artús* (octubre de 2023, número 8 de la col·lecció «llibrets») continua la nissaga. Amb traducció i postfaci també de Lola Badia, va rebre el Premi Crítica Serra d'Or de Traducció 2024. És un reconeixement que valorem i agraïm. De fet, l'aposta per traduir per primera vegada al català representants conspicus de la novel·la artúrica és el projecte més ambiciós de Cal Carré i que serà reeixit perquè hi treballen molt bons especialistes. Si les cultures occidentals amb un estat al darrere tenen a l'abast del públic contemporani aquestes joies de la literatura medieval, el públic català les ha de poder llegir també en la seva llengua.

Qui signa aquestes ratlles s'ha passat més de quaranta anys estudiant l'*Espill* de Jaume Roig. Llegint-lo, pensant-hi, escrivint-ne articles i fent-ne edicions de diversa tipologia. Naturalment, no podia faltar al nostre catàleg. El número 6 de la col·lecció «llibrets» és una posada al dia i un abreujament de la traducció al català modern publicada a Quaderns Crema l'any 2006. El «llibret» conté només el llibre primer, segon i quart del text de Roig, això és, la part més narrativa, més novel·lesca de l'*Espill*. Per continuar amb la veta còmica, hem publicat *Fra Bernat i altres contes medievals per riure*, amb traducció i postfaci de Sadurní Martí (número 12 de la col·lecció «llibrets», octubre de 2024). El volum conté el *Llibre de fra Bernat*, de Francesc de la Via, la *Disputació d'en Buc amb el seu cavall*, *Els planys del cavaller Mataró* i el *Testament de Bernat Serradell*, de Bernat Serradell, corder de Vic.

També hem posat a l'abast del públic dues novel·les que van ser importants quan van ser escrites: la *Història del príncep Jacob* i la *Història de Paris i Viana* (els números 14 i 15 de la col·lecció «llibrets», publicats al maig i a l'octubre de 2025). La primera, amb traducció i postfaci d'Anton M. Espadaler, és la més breu de les tres novel·les catalanes del segle XV, de costat amb el *Tirant lo Blanc* de Martorell i l'anònima *Curial e Güelfa*. Coneguda com el *Jacob Xalabín* pels especialistes, té el mèrit de parlar dels usos i costums del poble turc sense emetre judicis de valor, i això la converteix en un exemplar únic en la literatura medieval europea. La *Història de Paris i Viana*, amb traducció i postfaci de Gemma Pellissa Prades, és una novel·la cavalleresca que es va difondre contemporàniament en diferents versions en una quinzena de llengües, la qual cosa és un indicatiu evident del seu èxit i explica per què la volem al nostre catàleg.

Així doncs, en poc més de quatre anys de vida, Cal Carré ha publicat set llibres medievals, d'un total d'uns quaranta. El percentatge s'acosta al vint per cent. De moment som aquí, però tenim moltes coses a l'obra, en processos distints d'elaboració. Unes *Vides de trobadors i trobairitz*, amb traducció i postfaci de Miriam Cabré. *L'aventura de Tristany i Isolda*, amb selecció, traducció i postfaci de Lola Badia. I una rècula de llibres artúrics: *El cavaller de la carreta*, *Erec i Enide* i *El conte del graal*, tots tres de Chrétien de Troyes, i *El bell desconegut* de Renaut de Beaujeu. Lola Badia i Anton M. Espadaler s'encarregaran de fer-nos gaudir amb aquestes belles històries.